

# Sudkyňa Jelinková Dudzíková a právnička J. Laššáková právnymi argumentami rozbili zmluvu s USA na márne kúsky

- CZ24 News | 8. ledna 2022

SLOVENSKO: Vraj má pani prezidentka alebo „niekto“ ohľadne tejto dohody požiadať o stanovisko Ústavný súd SR. Keby som bola na poste navrhovateľa, požiadam Ústavný súd SR, aby sa obrátil na SD EÚ so žiadosťou o stanovisko k navrhovanej zmluve.

Po prvé preto, lebo v čl. 20 ods. 2 navrhovanej dohody medzi členským štátom EÚ, čo SR bezpochyby je, sa uvádza, že „colné kontroly podľa tejto Dohody sa vykonávajú v súlade s postupmi vzájomne dohodnutými medzi príslušnými slovenskými orgánmi a ozbrojenými silami USA“. EÚ má 5, slovom päť vylúčených kompetencií. Jednou z nich je práve colná únia. Takže vo veciach cla musí, opakujem musí rozhodovať EÚ, nie členský štát. Zaujímalo by ma, čo na citované ustanovenie pripravovanej dohody hovorí Súdny dvor EÚ.

Po druhé preto, lebo SD stanovil podmienky uzatvárania medzinárodných zmlúv členskými štátmi EÚ s tretími krajinami. Tu sú dve z nich:

- Únia disponuje právomocami, ktoré sa týkajú predmetu tejto medzinárodnej dohody.
- Členské štáty presunom právomocí na Úniu v oblasti predmetu medzinárodnej dohody prejavili vôľu zaviazat Úniu záväzkami vyplývajúcimi z tejto dohody pre členské štáty. (Áno, presne tento bod sa týka colnej únie).

Odporúčam v tejto veci prečítať si rozsudok Súdneho dvora z 12. decembra 1972 vo veci International Fruit.

A po tretie preto, lebo čl. 4 ods. 1 predkladanej dohody medzi Slovenskom a Spojenými štátmi ustanovuje, že „pri plnom rešpektovaní suverenity a zákonov Slovenskej republiky môžu ozbrojené sily USA prepravovať, rozmiestňovať a skladovať obranné zariadenia, zásoby a materiál (ďalej len „rozmiestnený materiál“) v dohodnutých zariadeniach a priestoroch a na iných miestach podľa vzájomnej dohody. Strany alebo ich výkonní zástupcovia konzultujú činnosti podľa tohto článku v potrebnom rozsahu“. Toto ustanovenie vlastne hovorí o tom, že na územie EÚ môžu USA priviezť akýkoľvek materiál, ktorý nemusí slovenská strana ani len kontrolovať. Celkom by ma zaujímalo, ako sa k tomuto zneniu postaví napríklad Rakúsko ako susedný štát Slovenska.

Už dostatočne hlboko rozdelenú spoločnosť kvôli vakcinácii a otázkami s ňou spojenými ešte hlbšie rozoštvá táto dohoda. Opäť proti sebe stoja dva tábory. Tí, ktorí ju absolútne nekriticky obhajujú, a tí, ktorí sa snažia o rozumné argumenty.

**I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!**

**CHCI PŘÍSPĚT**

Nech už bude záver akýkoľvek, prijatie takejto dohody medzi SR a USA môže skončiť aj tak, že SR ju prijme bez stanoviska SD EÚ. V takom prípade však všetky náklady spojené s pokutou a penále zo strany SD EÚ bude znášať Slovenská republika. To však nevadí, pretože „táto krajina“ je veľmi bohatá a môže si to dovoliť! Po skvelých dvoch rokoch vládnutia aktuálnej a predchádzajúcej Matovičovej vlády už nie je problém „prázdna špajza“, všakáno. Nehovoriac o tom, že ak na území Slovenska vojak USA spôsobí škodu na zdraví alebo majetku občanovi Rakúska, bude to platiť SR? Keďže vojaci USA sú na Slovensku trestnoprávne a občianskoprávne nepostihnuteľní...

P. S.: Zaujímalo by ma, aké iniciatívy podniknú v súvislosti s predkladanou dohodou slovenskí europoslanci. Máme ich v EP štrnásť.

### **Sudkyňa Jelinková Dudzíková napísala pre portál pravnelisty.sk článok s názvom Porovnávanie obranných zmlúv s USA z hľadiska zachovania princípov právneho štátu:**

JUDr. Dana Jelinková Dudzíková, LL.M., sudkyňa Krajského súdu v Bratislave

#### **Dohoda o spolupráci v oblasti obrany medzi vládou SR a vládou USA - porovnanie obranných zmlúv uzavretých medzi niektorými členskými štátmi NATO a USA v časti fungovania súdneho systému**

Podľa agentúrnej správy z 14.12.2021 rezorty obrany a zahraničných vecí predstavili zmluvu o obrannej spolupráci s USA. V prípade ratifikácie by mala zmluva s USA pomôcť aj dvojici vojenských letísk, ktoré by získali viac ako 100 miliónov eur na modernizáciu.

„Minulý týždeň sa nám podarilo uzavrieť rokovania o Dohode o obrannej spolupráci medzi Slovenskom a USA. Je to úplne štandardná medzinárodná dohoda, ktorú má s USA podpísaných už 23 z 29 krajín NATO vrátane Maďarska či Poľska. Uľahčí nám to množstvo vecí a štandardizuje to už prebiehajúcu spoluprácu,“ vyhlásil v utorok po rokovaní vlády minister obrany Jaroslav Naď (OĽaNO). Spolu s rezortom obrany sa na rokovaní o dohode podieľalo aj ministerstvo zahraničných vecí. „Ozbrojené sily Spojených štátov nebudú na Slovensku robiť nič bez vedomia a súhlasu Slovenskej republiky. Nie je to teda tak, ako sme počúvali, že je to krok na vytvorenie stálej prítomnosti USA na Slovensku alebo vytváranie základní. Práve tento aspekt suverenity dávam do pozornosti,“ ubezpečil rovnako minister zahraničných vecí Ivan Korčok (SaS).

V rámci medzirezortného pripomienkového konania nevznieslo Ministerstvo spravodlivosti SR voči vyššie uvedenému návrhu dohody žiadne pripomienky, a to napriek tomu, že dohodou sa výrazným a zásadným spôsobom zasahuje do fungovania súdneho systému, ako aj do práv a postavenia občanov SR.

Ministerstvo spravodlivosti SR, a ani predkladatelia návrhu dohody nepredložili verejnosti žiaden výstup v podobe porovnania obsahu s konkrétnymi ustanoveniami jednotlivých obranných zmlúv, a to najmä (ale nielen) v časti zmien súdneho fungovania v dôsledku navrhovanej dohody, na verifikáciu tvrdenia, že sa jedná o štandardnú zmluvu, ako aj na potvrdenie toho, že vyrokované znenie dohody zohľadňuje najlepší záujem občanov SR s dôrazom na zachovanie rešpektu a autority nezávislého súdnictva na území SR a práva slovenských občanov na prístup k spravodlivosti a súdu.

Z vyššie uvedeného dôvodu autorka tohto príspevku porovnala obsah obranných zmlúv uzavretých medzi USA a Chorvátskom, Rumunsko, Bulharskom, Českou republikou, Poľskom a Maďarskom.

Úmyslom bolo zamerať sa na ustanovenia týkajúce sa zachovania princípov právneho štátu a fungovania súdneho systému.

Úvodom je potrebné poznamenať, že rámcový právny režim fungovania súdneho systému SR vo vzľa-

hu k nášmu členstvu v NATO je obsahom multilaterálnych zmlúv, a predložený návrh bilaterálnej dohody SR a USA upravuje osobitným spôsobom, nad rámec uvedených multilaterálnych zmlúv, režim fungovania súdneho systému.

V súvislosti s deklarovaným benefitom v prospech Slovenskej republiky v znení „v prípade ratifikácie by mala zmluva s USA pomôcť aj dvojici vojenských letísk, ktoré by získali viac ako 100 miliónov eur na modernizáciu“ je potrebné konštatovať, že predmetná dohoda SR neobsahuje ustanovenia týkajúce sa povinnosti investície USA s konkrétnou výškou investície a lehotami splatnosti.

**Chorvátsko[1]** má s USA obrannú dohodu o spolupráci, ktorá obsahuje aj konkrétnu finančnú položku investície vo vzťahu k definovanému projektu, a v ktorej sú presne uvedené modely financovania a výška investície (článok 5 chorvátskej dohody). Takýto model a záväzok investície v konkrétnej výške dohoda SR neobsahuje.

Zo znenia článku 13 chorvátskej dohody nazvanej *Zodpovednosť a nároky* nevyplýva vzdanie sa jurisdikcie zo strany Chorvátska v takom rozsahu a znení, ako je to uvedené v navrhovanej dohode SR, ale nachádza sa v ňom špecifikácia a identifikácia rôznych nárokov s určením režimu, ktorým sa budú spravovať.

Z obrannej zmluvy uzavretej medzi **Rumunskom** a USA nevyplýva osobitné vzdanie sa jurisdikcie, tak ako sa k tomu zaväzujeme v dohode SR a USA.[2]

V navrhovanej dohode SR sa v prípade trestnoprávnej a občianskoprávnej zodpovednosti na určenie toho, či ku skutku došlo pri výkone služobnej povinnosti, je rozhodujúce osvedčenie od americkej autority bez možnosti prieskumu alebo napadnutia platnosti takéhoto osvedčenia zo slovenskej strany. **Bulharsko** si takúto možnosť prieskumu a vznesenia námietok platnosti osvedčenia americkej autority vymienilo a ponechalo, SR nie – čl. 12 odsek 5, čl. 15 odsek 1 našej dohody versus článok 11 a článok 15 odsek 4 bulharskej dohody.[3]

**Česká republika[4]** priamo v dohode s USA definovala, ktoré trestné činy majú pre ňu osobitný význam (článok 18 odsek 1 českej dohody), SR tak neurobila.

Česká republika sa tak nevzdala trestnoprávnej jurisdikcie v takom rozsahu a v takom znení ako je obsahom dohody SR.

Znenie je nasledovné:

Česká republika uznáva mimoriadny význam disciplinárnej kontroly vojenských orgánov Spojených štátov amerických nad príslušníkmi ozbrojených síl a vplyv, ktorý má takáto kontrola na operačnú pripravenosť. Spojené štáty americké uznávajú, že určité prípady, najmä tie, ktoré zahŕňajú podozrenie, že príslušník ozbrojených síl alebo civilnej zložky alebo závislá osoba spáchali čin, ktorý má za následok ťažké ublíženie na zdraví alebo smrť aspoň jednej osoby, ktorá nie je členom ozbrojených síl alebo civilnej zložky, prípadne závislý, majú pre Českú republiku značný význam. Preto podľa článku VII ods. 3 písm. c) NATO SOFA každá zmluvná strana súhlasí s tým, že bude s pochopením posudzovať žiadosť druhej zmluvnej strany o vzdanie sa primárneho práva vykonávať trestnú jurisdikciu nad príslušníkmi ozbrojených síl alebo civilnej zložky, alebo závislých osôb.

Vyššie uvedené je v kontraste so znením článku 12 odsek 1 našej dohody SR:

Slovenská republika uznáva osobitnú dôležitosť disciplinárnej kontroly ozbrojených síl USA nad jej príslušníkmi a vplyv, ktorý má taká kontrola na operačnú pripravenosť. Slovenská republika preto na žiadosť Spojených štátov a na podporu svojho záväzku o vzájomnej obrane týmto uplatňuje svoju suverénnu diskrečnú právomoc vzdať sa svojho prednostného práva na výkon trestnej právomoci podľa

článku VII odseku 3 písm. c) NATO SOFA. V konkrétnych prípadoch trestných činov, ktoré majú pre Slovenskú republiku osobitný význam, môžu slovenské orgány toto vzdanie sa právomoci odvolať, a to písomným vyhlásením, ktoré sa predkladá príslušnému orgánu ozbrojených síl USA najneskôr do tridsiatich (30) dní od prijatia oznámenia uvedeného v odseku 2 tohto článku. Slovenské orgány môžu predložiť vyhlásenie aj pred prijatím tohto oznámenia.

Článok 12 odsek 2 našej dohody SR (ktorého znenie verejne spochybňoval v relácii TA3, moderátor P. Bielik, dňa 5.1.2022 pán Krupa, predseda Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť):

Ozbrojené sily USA oznámia slovenským orgánom každý prípad podľa odseku 1 tohto článku, s výnimkou trestných činov, za ktoré možno uložiť pokutu alebo trest odňatia slobody na menej ako (3) tri roky.

Česi majú osobitne prepracované znenie o vyšetrovaní trestných činov v článku 19 ich zmluvy, ktoré u nás absentuje. Česi majú rovnako ako Bulhari právo prieskumu a preverenia platnosti osvedčenia, ktoré má vydať americká autorita v súvislosti so spáchaním trestného činu príslušníkom ozbrojených síl ( čl 20). Ako už bolo vyššie uvedené, v našej dohode možnosť prieskumu a napadnutia platnosti takéhoto osvedčenia chýba. Česi majú osobitný režim pre posudzovanie jurisdikcie – článok 23.

Nároky na náhradu škody majú Česi prepracované podrobnejšie, pričom opätovne si Česká republika ponechala možnosť prieskumu alebo napadnutia platnosti osvedčenia americkej autority, na rozdiel od nás.

**Poľsko**[5] má napríklad v dohode s USA zakotvenú povinnosť nahradiť určité nároky do 12 týždňov – článok 18 odsek 7. Lehotu na úhradu nárokov my v dohode SR nemáme.

Poliaci majú (na rozdiel od našej dohody) aj osobitné ustanovenie k sporu o trestnoprávnu jurisdikciu – článok 14 odsek 3. Poľsko má napríklad aj ustanovenie o rovnocennom postavení svedkov a obetí z teritória Poľska s postavením svedkov a obetí podľa amerického práva (čl. 16 odsek 4). Takéto ustanovenie v dohode SR nie je.

Poľská dohoda má 50 strán, naša 35. Poliaci majú viaceré aspekty dopodrobna precizované, v ich prospech.

Poliaci majú tiež právo prieskumu a preverenia platnosti osvedčenia, ktoré má vydať americká autorita v súvislosti so spáchaním trestného činu príslušníkom ozbrojených síl – čl. 15, nám takéto ustanovenie v dohode chýba.

**Maďarsko**[6] sa nevzdalo jurisdikcie týkajúcej sa nárokov nad rámec dohody NATO SOFA – čl. 15 odsek 1, v plnom rozsahu a v takom znení, ako je obsahom dohody SR.

Maďari si tiež ponechali právo prieskumu osvedčenia americkej autority k vzniku nárokov a k trestnoprávnej právomoci, Slovensko si takéto právo prieskumu nevymienilo.

Záver:

Znenie obrannej dohody každého štátu je odlišné, v závislosti od vôle toho-ktorého štátu ohľadom definovania svojej pozície do budúcnosti – od pasívneho až po aktívneho účastníka, od štátu, ktorý sa vzdáva kontroly a zásahov v plnom rozsahu až po štát, ktorý sa tejto kontrole a jurisdikcie nevzdáva nad rámec zmlúv NATO. Dĺžka jednotlivých zmlúv sa pohybuje od 20 až po 70 strán.

---

- [1]<https://www.state.gov/17-724>
- [2]<https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/02/06-721-Romania-Defense-SOFA.pdf>
- [3][https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/02/06-612-Bulgaria-Defense-Cooperation.done\\_.pdf](https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/02/06-612-Bulgaria-Defense-Cooperation.done_.pdf)
- [4][http://www.aic.cz/press/Agreement\\_on\\_status\\_us\\_forces.pdf](http://www.aic.cz/press/Agreement_on_status_us_forces.pdf)
- [5]<https://www.state.gov/wp-content/uploads/2021/01/20-1113-Poland-EDCA.pdf>
- [6]<https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/10/19-821-Hungary-Defense-TIMS-61984-Frank.pdf>

[ZDROJ](#)